

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP. 410.15.1.2023

Pan Zdzisław Ślemp
Dyrektor

Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących
im. Kazimierza Gzowskiego w Opolu
ul. J. Hallera 6
45-867 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Gzowskiego w Opolu, ul. J. Hallera 6, 45-867 Opole – Publiczne Technikum nr 1 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zdzisław Ślemp, Dyrektor Szkoły – od 1 stycznia 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego 2. Realizacja procesu kształcenia
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do dnia zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	Damian Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/78/2023 z 12 września 2023 r. Paweł Toczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/79/2023 z 12 września 2023 r.

(akta kontroli: str. 1-2, 90-102)

---

¹ Dalej: Szkoła lub Zespół.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła w latach 2019-2023 zapewniała właściwe warunki lokalowe do kształcenia zawodowego. Prawidłowo realizowała również proces kształcenia określony w podstawie programowej, w oparciu o zatwierdzone przez radę pedagogiczną programy nauczania. Szkoła zapewniała także wymiar godzin niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia zawodowego określony w ramowych planach nauczania. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych posiadali niezbędne kwalifikacje oraz podnosili swoje umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach branżowych. W Szkole regularnie przeprowadzano kontrole w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, a ustalenia z tych kontroli były realizowane.

Oferta kształcenia Szkoły była dostosowana do potrzeb rynku pracy, tj. kształcono w zawodach, na które występowało istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników na opolskim oraz krajowym (technik programista) rynku pracy. Doradztwo zawodowe było prowadzone zgodnie z przyjętymi programami, w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Analizowano też wyniki egzaminów zawodowych, a na podstawie tych analiz podejmowano skuteczne działania w celu podnoszenia poziomu zdawalności egzaminów zawodowych. Średnie poziomy zdawalności kształtowały się powyżej średniej wojewódzkiej oraz powyżej średniej krajowej.

W Szkole prawidłowo zorganizowano praktyczną naukę zawodu. Uczniowie Szkoły realizowali ją u przedsiębiorców (w formie praktyk zawodowych i w formie stażów) oraz w formie zajęć praktycznych w Szkole i w Centrum Kształcenia Zawodowego w Opolu. Dyrektor Szkoły aktywnie współpracował ze sferą lokalnego biznesu oraz organizacjami branżowymi. W Szkole korzystano także ze wsparcia funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu.

Stwierdzone w kontroli nieprawidłowości dotyczyły braku ogrodzenia terenu Szkoły oraz niepełnego wyposażenia pracowni weterynaryjnej i architektury krajobrazu. Dyrektor Szkoły nie opracował także harmonogramu szkoleń branżowych nauczycieli oraz nie zapewnił uczniom na praktycznej nauce zawodu ubezpieczenia od NNW w latach szkolnych 2019/2021-2021/2022.

---

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Warunki do kształcenia zawodowego

1.1. W latach 2017-2023 Szkoła w ramach Publicznego Technikum nr 1 kształciła w zawodach technika: budownictwa⁴, architektury krajobrazu⁵, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej⁶, geodety⁷, weterynarii⁸, informatyka⁹ oraz programisty¹⁰. W latach szkolnych 2017/2018-2020/2021 do Szkoły prowadzono nabór na kierunkach kształcenia w sześciu ww. zawodach, z wyjątkiem technika programisty. Nabór na kierunek technik programista rozpoczęty został od roku szkolnego 2021/2022. W okresie objętym kontrolą nie rezygnowano z naborów na ww. kierunki kształcenia.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że od roku szkolnego 2018/2019 przeprowadzany był także nabór do szkoły branżowej funkcjonującej w ramach Zespołu. Nabór przeprowadzany był w zawodach: betoniarz-zbrojarz oraz monter konstrukcji budowlanych. Niestety w latach szkolnych 2018/2019 do 2022/2023 nie udało się utworzyć oddziałów w wyżej wymienionych zawodach. Wynika to przede wszystkim z bardzo małego zainteresowania w ostatnich latach szkołami branżowymi oraz najprawdopodobniej także tym, że Zespół od zawsze kojarzony jest jako solidna szkoła techniczna.

(akta kontroli str. 3-89, 130-146)

W Szkole według stanu na 30 września 2017, 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r., 2022 r. i 2023 r. liczba uczniów rozpoczynających naukę we wszystkich klasach wynosiła odpowiednio: 520, 547, 642, 612, 608, 609, 678. Według stanu na ostatni dzień roku szkolnego 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 liczba uczniów promowanych do następnej klasy (łącznie z absolwentami) wynosiła odpowiednio: 474, 507, 630, 582, 578, 588, a liczba uczniów, którzy nie uzyskali promocji do następnej klasy, odpowiednio: 32, 25, 10, 22, 26, 11. Liczba uczniów, którzy zrezygnowali z nauki¹¹ (wg stanu na 30 września kolejnego roku szkolnego) wynosiła natomiast odpowiednio: 34, 37, 15, 16, 8, 19. Uczniowie rezygnowali z nauki w Szkole z powodu: kontynuacji nauki w innej szkole; zmiany miejsca zamieszkania; zmiany profilu kształcenia (zmiana zawodu lub przejście do liceum ogólnokształcącego oraz przejścia do tzw. „szkoły w chmurze”).

(akta kontroli str. 138-145)

1.2. W Szkole według stanu na 30 września 2017, 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r., 2022 r. i 2023 r. liczba zatrudnionych nauczycieli ogółem¹² wynosiła odpowiednio: 55¹³, 54¹⁴, 55¹⁵, 54¹⁶, 55¹⁷, 54¹⁸, 55¹⁹. W ww. latach nauczycieli przedmiotów

⁴ Symbol cyfrowy zawodu 311204.

⁵ 314202.

⁶ 311930.

⁷ 311104.

⁸ 324002.

⁹ 351203.

¹⁰ 351406.

¹¹ W tym także z powodu niezyskania promocji.

¹² Bez osób zatrudnionych na etatach specjalistycznych, tj. bibliotekarz, pedagog, psycholog, doradca zawodowy.

¹³ W wymiarze 47,31 etatów z 54,84 etatów nauczycielskich.

¹⁴ W wymiarze 46,36 etatów z 51,88 etatów nauczycielskich.

¹⁵ W wymiarze 48,75 etatów z 61,05 etatów nauczycielskich.

¹⁶ W wymiarze 48,85 etatów z 57,97 etatów nauczycielskich.

¹⁷ W wymiarze 49,95 etatów z 57,85 etatów nauczycielskich.

¹⁸ W wymiarze 49,39 etatów z 59,92 etatów nauczycielskich

¹⁹ W wymiarze 51,84 etatów z 67,02 etatów nauczycielskich

zawodowych²⁰ zatrudnionych w Szkole było odpowiednio: 24²¹, 23²², 21²³, 21²⁴, 19²⁵, 17²⁶, 20²⁷.

(akta kontroli str. 147-149)

W latach 2019-2023 w Szkole nie wystąpiły długotrwałe braki kadrowe. W przypadku wystąpienia wakatów na stanowisku nauczyciela, Dyrektor Szkoły podejmował działania w celu uzupełnienia kadry nauczycielskiej. Działania te polegały na zamieszczeniu ogłoszenia o wolnym stanowisku nauczyciela na stronach kuratorium oświaty oraz powiatowego urzędu pracy, jak również zgłoszeniu powyższego faktu pracodawcom w branży poszukiwanego zawodu.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w latach 2019-2023 nie było przypadków rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na braki kadrowe. Występujące braki kadrowe są niwelowane na bieżąco. W ostatnich latach pojawiają się trudności ze znalezieniem nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz przede wszystkim przedmiotów zawodowych. Często z trudnościami, ale na bieżąco są one rozwiązywane.

(akta kontroli str. 273- 274, 284-288)

Przedziały wiekowe nauczycieli uczących w zawodach (nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu), kształtowały się następująco:
a/ wg stanu na 31 grudnia 2019 r.: przedział wiekowy pomiędzy 20-30 lat – dwóch nauczycieli²⁸; pomiędzy 30-40 lat – czterech²⁹; pomiędzy 40-50 lat – pięciu³⁰; pomiędzy 50-60 lat – siedmiu³¹; pomiędzy 60-70 – trzech³²;
b/ wg stanu na 31 grudnia 2020 r.: przedział wiekowy pomiędzy 20-30 lat – trzech nauczycieli³³; pomiędzy 30-40 lat – trzech³⁴; pomiędzy 40-50 lat – pięciu³⁵; pomiędzy

---

²⁰ W latach szkolnych 2017/2018 oraz 2018/2019 w Szkole nie występował podział na teoretycznych i praktycznych nauczycieli zawodu. W ww. okresie wszyscy nauczyciele zawodu byli jednocześnie nauczycielami teoretycznych przedmiotów zawodowych. Podział został wprowadzony od roku szkolnego 2019/2020

²¹ W wymiarze 13,68 etatów.

²² W wymiarze 15,59 etatów.

²³ W wymiarze 3,24 etatów nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz 11,88 etatów nauczycieli uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

²⁴ W wymiarze 4,39 etatów nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz 11,54 etatów nauczycieli uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

²⁵ W wymiarze 3,63 etatów nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych / 1 etatu nauczyciela praktycznej nauki zawodu / 10,39 etatów nauczycieli uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

²⁶ W wymiarze 2,22 etatów nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych/1,57 etatu nauczyciela praktycznej nauki zawodu / 9,78 etatów nauczycieli uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

²⁷ W wymiarze 4,69 etatów nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych/1,55 etatu nauczyciela praktycznej nauki zawodu / 9,95 etatów nauczycieli uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

²⁸ W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz jeden nauczający teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

²⁹ W tym: dwóch nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³⁰ W tym: dwóch nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz trzech nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³¹ Wszyscy nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³² W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³³ W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³⁴ W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³⁵ W tym: trzech nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

50-60 lat – siedmiu³⁶; pomiędzy 60-70 – dwóch³⁷; pomiędzy 70-80 – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych;

c/ wg stanu na 31 grudnia 2021 r.: przedział wiekowy pomiędzy 20-30 lat – dwóch nauczycieli³⁸; pomiędzy 30-40 lat – czterech³⁹; pomiędzy 40-50 lat – czterech⁴⁰; pomiędzy 50-60 lat – pięciu⁴¹; pomiędzy 60-70 – trzech⁴²; pomiędzy 70-80 – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych;

d/ wg stanu na 31 grudnia 2022 r.: przedział wiekowy pomiędzy 20-30 lat – trzech nauczycieli⁴³; pomiędzy 30-40 lat – jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu; pomiędzy 40-50 lat – czterech nauczycieli⁴⁴; pomiędzy 50-60 lat – czterech nauczycieli⁴⁵; pomiędzy 60-70 – czterech nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu; pomiędzy 70-80 – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych.

W roku szkolnym 2018/2019 jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych powrócił do pracy w Szkole, pomimo przebywania na emeryturze. W latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 wystąpiły także przypadki kontynuowania pracy w Szkole po przejściu na emeryturę, tj. po jednym nowym przypadku w każdym z ww. lat szkolnych⁴⁶.

(akta kontroli str. 273-274, 284-288)

W latach szkolnych 2017/2018-2023/2024, wg stanu na ostatni dzień roku szkolnego, nie wystąpiły przypadki rezygnacji z pracy w Szkole spowodowanej przejściem nauczycieli na emeryturę oraz korzystaniem ze świadczenia kompensacyjnego. W ww. okresie w Szkole wystąpiły przypadki (12)⁴⁷ niewznowienia nowego stosunku pracy po ustaniu poprzedniej umowy oraz przypadki korzystania przez nauczycieli z urlopu dla poratowania zdrowia (7)⁴⁸.

W kolejnych latach szkolnych 2017/2018-2023/2024 liczba nauczycieli przyjętych do pracy w trakcie roku szkolnego wynosiła odpowiednio: 12, 7, 7, 2, 2, 3, 4, w tym nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych przyjętych zostało odpowiednio:

³⁶ W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz sześciu nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³⁷ W tym: dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³⁸ W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz jeden nauczający teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

³⁹ W tym: dwóch nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

⁴⁰ W tym: dwóch nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden praktycznej nauki zawodu oraz jeden nauczający teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

⁴¹ Wszyscy nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

⁴² Wszyscy nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

⁴³ W tym: jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch nauczających teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

⁴⁴ W tym: trzech nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz jeden praktycznej nauki zawodu.

⁴⁵ W tym: trzech nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych oraz jeden praktycznej nauki zawodu.

⁴⁶ W tym: trzech nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych oraz jeden teoretycznych przedmiotów zawodowych.

⁴⁷ Tj. trzy przypadki na koniec roku szkolnego 2017/2018, w tym jeden przypadek nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych; trzy przypadki na koniec roku 2018/2019, z czego dwa przypadki dotyczyły nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych; dwa na koniec 2019/2020, w tym jeden dotyczył nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych; dwóch nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych na koniec 2021/2022; dwóch przypadków na koniec 2022/2023, w tym jeden dotyczył nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych.

⁴⁸ Tj. trzy przypadki w roku szkolnym 2017/2018, dwa przypadki w roku szkolnym 2019/2020 oraz po jednym w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2023/2024. Wskazane przypadki nie dotyczyły nauczycieli przedmiotów zawodowych.

5, 1, 3, 1, 0, 1, 3. W ww. okresie 13⁴⁹ nauczycieli odeszło ze Szkoły w trakcie roku szkolnego, w tym dziewięciu nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych⁵⁰.

(akta kontroli str. 150-154)

1.3. Zatrudnieni w Szkole⁵¹ nauczyciele przedmiotów zawodowych (zajęć teoretycznych i praktycznych) posiadali wymagane kwalifikacje. Były one zgodne z wymogami określonymi w § 3 ust. 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁵². W Szkole w roku szkolnym 2022/2023 zatrudnionych było łącznie 17 nauczycieli przedmiotów zawodowych. Spośród zbadanych kwalifikacji wszystkich 17 ww. nauczycieli⁵³, 16 posiadało przygotowanie pedagogiczne zgodne z rodzajem prowadzonych w Szkole zajęć. W jednym przypadku nauczyciela przedmiotów zawodowych w zawodzie technik geodeta, który nie posiadał przygotowania pedagogicznego, Szkoła uzyskała zgodę organu prowadzącego na jego zatrudnienie, w oparciu o art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe⁵⁴.

(akta kontroli str. 275-278)

1.4. Nauczyciele przedmiotów zawodowych wywiązywali się z obowiązku kształcenia i doskonalenia zawodowego. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych (17 osób)⁵⁵ uczących w Szkole w roku szkolnym 2022/2023 wypełnili obowiązek doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, poprzez: a/ uczestnictwo w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu (13 osób); lub b/ prowadzenie działalności gospodarczej związanej z nauczaniem zawodem (3 osoby); lub c/ uczestnictwo w formach doskonalenia zawodowego realizowanych u pracodawców w ramach regionalnych programów operacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁵⁶ (6 osób⁵⁷). Powyższe wypełniało wymogi wskazane w art. 70c ust. 1-3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁵⁸. Realizowane przez nauczycieli przedmiotów zawodowych szkolenia zgodne były z potrzebami i kierunkami kształcenia Szkoły oraz doskonaliły umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania obowiązków zawodowych.

(akta kontroli str. 666-699)

W latach 2019-2023, Dyrektor Szkoły, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe⁵⁹, składał do 31 października danego roku⁶⁰ do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w następnym roku kalendarzowym. Wnioski

⁴⁹ Tj. siedem w roku szkolnym 2017/2018; dwa w roku szkolnym 2018/2019; jeden w 2020/2021; dwa w 2021/2022 oraz jeden w 2022/2023.

⁵⁰ Tj. pięć w roku szkolnym 2017/2018; dwa w roku szkolnym 2018/2019 oraz po jednym w roku szkolnym 2020/2021 (przejście na emeryturę) i 2021/2022.

⁵¹ Według stanu na 30 września 2022 r.

⁵² Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.

⁵³ W tym: pięciu nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych / jeden praktycznej nauki zawodu / 11 nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych.

⁵⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 900.

⁵⁵ W tym: pięciu nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych/ jeden praktycznej nauki zawodu / 11 nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych.

⁵⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 225 i 412.

⁵⁷ W tym 5 nauczycieli posiadało dodatkowo szkolenie branżowe w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu trzyletnim.

⁵⁸ Dz.U. z 2023 r., poz. 984.

⁵⁹ Dz.U. z 2019 r., poz. 1653 ze zm.; dalej: rozporządzenie MEN w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

⁶⁰ Tj. odpowiednio: 30 października 2019 r.; 27 października 2020 r.; 28 października 2021 r.; 18 października 2022 r.; 31 października 2023 r.

uwzględniały potrzeby Szkoły, które określone zostały na podstawie: wyników nadzoru pedagogicznego; wyników egzaminów zawodowych oraz egzaminów maturalnych; zadań związanych z realizacją podstawy programowej kształcenia ogólnego i kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego; wymagań wobec szkół i placówek, określonych w przepisach prawa, w tym dotyczących podnoszenia jakości ich pracy oraz uzyskiwanych efektów kształcenia i wychowania; wniosków nauczycieli o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego. Dyrektor Szkoły, nie ustalał harmonogramu uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, o którym mowa w § 8 rozporządzenia MEN w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 700-723)

1.5. Szkoła zapewniła spełnienie ogólnych warunków, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶¹. Dyrektor szkoły wywiązywał się z obowiązku (§ 3 ust. 1 ww. rozporządzenia) przeprowadzania raz w roku kontroli⁶² obiektów należących do szkoły pod względem zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów. Zgodnie także z § 3 ust. 2 rozporządzenia, z ustaleń przeprowadzonych kontroli sporządzane były protokoły, które podpisywały osoby biorące w nich udział. W dokumentach tych wskazywano m.in. na konieczność: *wyburzenia nieużywanych schodów, naprawy tynku, wypełnienia pęknięć ścian i sufitu, remontu pomieszczeń kadr i księgowości, usunięcia metalowej szyny w ścianie, wymiany drzwiczek rewizyjnych, uzupełnienia ubytków wykładziny sali gimnastycznej, drobnych napraw w toaletach dziewcząt i chłopców, montażu listew narożnych, uzupełnienia fug, naprawy listwy komputera, remontu schodów wyjściowych, wymiany progowych taśm ostrzegawczych i włącznika światła, wymiany świetlówek jarzeniowych, wymiany szyby w gablocie, usunięcia pozostawionych elementów po demontażu grzejników*. Wszystkie wydane po kontrolach zalecenia zostały wykonane. Kopie protokołów Dyrektor szkoły przekazywał organowi prowadzącemu Szkołę⁶³.

(akta kontroli str. 243-260)

W Szkole zostały spełnione ogólne warunki, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Plan ewakuacji Szkoły umieszczony był w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp, a drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe (§ 5 ww. rozporządzenia). Szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren Szkoły zabezpieczone były w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię (§ 7 ust. 4 ww. rozporządzenia). Na terenie Szkoły zapewniono równą nawierzchnię dróg, przejść i boisk (§ 7 ust. 2 pkt 2 ww. rozporządzenia).

W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych⁶⁴ zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej, a urządzenia sanitarno-higieniczne utrzymane były w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej (§ 8 ww. rozporządzenia). Otwarta przestrzeń pomiędzy biegami schodów zabezpieczona była w skuteczny sposób, a schody wyposażone były w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Stopnie schodów nie były śliskie (§ 16 ww. rozporządzenia). Pomieszczenia Szkoły, w szczególności pokój

⁶¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604; dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁶² Kontrole zostały przeprowadzone w dniach: 22 sierpnia 2019 r.; 28 sierpnia 2020 r.; 26 sierpnia 2021 r.; 23 sierpnia 2022 r.; 29 sierpnia 2023 r.

⁶³ Tj. 18 września 2019 r., 8 września 2020 r., 13 października 2021 r., 20 września 2022 r., 15 września 2023 r.

⁶⁴ Łącznie zbadano osiem pomieszczeń sanitarno-higienicznych.

nauczycielski oraz pokój nauczycieli wychowania fizycznego, wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach jej udzielania (§ 20 ww. rozporządzenia). Urządzenia techniczne znajdujące się w salach dydaktycznych do kształcenia teoretycznego i praktycznego⁶⁵ zostały wyposażone w zabezpieczenia chroniące przed urazami, działaniem substancji szkodliwych dla zdrowia, porażeniem prądem elektrycznym (§ 23 ww. rozporządzenia), a w ich pobliżu wywieszane były w widocznym miejscu instrukcje bezpiecznej obsługi (§ 25 ww. rozporządzenia). Teren Szkoły nie był ogrodzony, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 188-245, 261-272, 526-530)

Zgodnie z § 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, wszyscy pracownicy Szkoły zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Uczniowie Szkoły realizowali praktyczną naukę zawodu u przedsiębiorców oraz w Zespole Placówek Oświatowych w Opolu - Centrum Kształcenia Zawodowego⁶⁶. Dyrektor Szkoły zawierał umowy – z przedsiębiorcami oraz z Dyrektorem Placówek Oświatowych w Opolu⁶⁷ – w przedmiocie praktycznej nauki zawodów uczniów Szkoły w ww. podmiotach. W umowach tych zamieszczane były zapisy dotyczące obowiązków w sferze bezpieczeństwa i higieny pracy.

(akta kontroli str. 526-539, 576-582, 584-610)

1.6. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁶⁸, szkoła powinna zapewniać odpowiednie warunki realizacji kształcenia w poszczególnych zawodach.

Badaniem kontrolnym, dotyczącym posiadania pomieszczeń dydaktycznych oraz wymaganego wyposażenia pracowni przedmiotowych umożliwiających realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, objęto cztery pracownie przedmiotowe – weterynaryjną, geodezyjną, budownictwa oraz architektury krajobrazu.

Szkoła zapewniała odpowiednie warunki lokalowe do przeprowadzania zajęć w zawodach technika: weterynarii, geodety, budownictwa oraz architektury krajobrazu. Zapewniła także wymagane rozporządzeniem w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach (załącznik 2) wyposażenie pracowni geodezyjnej i budownictwa. W dwóch poddanych oględzinom pracowniach – weterynaryjnej oraz architektury krajobrazu – ich wyposażenie nie było kompletne, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 261-274, 526-529, 540-544)

W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego przez Dyrektora Szkoły oraz kierownika praktyk zawodowych wykonywane były kontrole przebiegu praktycznej nauki zawodu (u przedsiębiorców) oraz obserwacje (wizytacje) procesu kształcenia w ramach praktycznej nauki zawodu (w CKZ w Opolu). Powyższe czynności dokumentowano w sprawozdaniach z przeprowadzenia kontroli przebiegu praktycznej nauki zawodu. Uczniowie Szkoły prowadzili także dzienniczek praktyki potwierdzający realizację zajęć. Zapisy w dzienniczkach podlegały weryfikacji przez kierownika praktyk zawodowych.

(akta kontroli str. 279-281, 526-529, 545-547, 583-665, 755-762)

⁶⁵ Pracownia weterynaryjna, informatyczna, budownictwa, geodezyjna, instrumentarium.

⁶⁶ Dalej: CKZ w Opolu.

⁶⁷ Umowa z 1 września 2018 r.

⁶⁸ Dz.U. z 2019 r., poz. 991 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach.

1.7. W okresie objętym kontrolą baza szkolna, w tym wyposażenie pracowni, w których odbywały się zajęcia dla uczniów kształcących się w zawodach była sukcesywnie uzupełniana. Dyrektor Szkoły identyfikował potrzeby i podejmował działania skutkujące doposażeniem pracowni w sprzęt do realizacji podstawy programowej. Dotyczyło to m.in.: sprzętu komputerowego (laptopy, komputery, monitory, stacje dokujące, ekrany projekcyjne, tablety graficzne, projektory); wyposażenia pracowni weterynaryjnej (aparaty EKG, fantomy psa) oraz pracowni geodezyjnej (statywy, węgielnica pryzmatyczna); sprzętu sportowego (piłki tenisowe, skakanki, lotki do badmintonu, bramki do unihokeja). Szkoła, w latach objętych kontrolą została także doposażona w ramach projektów z funduszy europejskich w sprzęt, tj. m.in. w: ekrany projekcyjne, projektory, urządzenia wielofunkcyjne, monitory, wizualizery, laptopy oraz programy: AutoCad, CorelDRAW Graphis Suite 2020, Garden Composer 3D, SketchUp Pro 2020, Adobe Creative Cloud. W badanym okresie nie wystąpiły przypadki niezrealizowania zajęć ze względu na braki sprzętu lub wyposażenia.

(akta kontroli str. 155-158, 526-529, 544)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Teren Szkoły nie był w pełni ogrodzony, pomimo tego, że zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny teren szkoły ogradza się.

Teren Szkoły nie był ogrodzony od strony zachodniej i południowej, tj. – od strony ulicy Hallera oraz od strony Zespołu Szkół Zawodowych nr 4 im. Koraszewskiego. Od strony północnej – w stronę ulicy Koszyka – ogrodzenie nie było pełne – istniało przejście przez teren Szkoły.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że *Szkoła właściwie od początku istnienia nie była do końca ogrodzona. Wiąże się to z tym, że do czerwca tego roku, do Szkoły należało boisko pełnowymiarowe do piłki nożnej. Z boiska korzystała młodzież i mieszkańcy miasta Opola. Odbywały się treningi rozgrywki między drużynami. 5 lat temu boisko zostało przebudowane w ramach budżetu obywatelskiego. Zostało utwardzone, położono sztuczną trawę i przystosowano je do gry w piłkę nożną i football amerykański. Ostatnio doprowadzono oświetlenie. Na boisku odbywają się rozgrywki niższych lig w piłce nożnej męskiej i kobiecej. Poza tym odbywają się treningi Odry Opole, czy zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży trenujących piłkę nożną. Z boiska korzystają też okoliczni mieszkańcy. Na terenie Szkoły znajduje się namiotowa sala sportowa. Jest ona własnością prywatną. Do południa na hali odbywają się lekcje wychowania fizycznego, a po godzinie 15.30 odbywają się tam zajęcia sportowe organizowane przez właściciela sali. Obszar Szkoły to około 5 hektarów terenów zielonych, stanowiących jednocześnie miejsce wypoczynku dla okolicznych mieszkańców.*

Naczelnik Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Opola w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK wyjaśnił, że z informacji uzyskanych od Dyrektora Szkoły wynika, że od początku istnienia Szkoły teren nie jest do końca ogrodzony. Wiąże się to z tym, że do czerwca tego roku do szkoły należało boisko pełnowymiarowe do piłki nożnej. Z boiska korzystała młodzież i mieszkańcy miasta Opola. Odbywały się treningi i rozgrywki między drużynami (...). Wskazał też, że przeprowadzone przeglądy stanu technicznego obiektu zlecane zewnętrznym podmiotom nie kwestionowały braku ogrodzenia szkoły, jak również nie sugerowały, że takie ogrodzenie powinno być i należy je wykonać.

(akta kontroli str. 188-245, 261-272, 526-530, 763-768)

2. W szkolnej pracowni weterynaryjnej oraz pracowni architektury krajobrazu nie zapewniono pełnego wyposażenia wymaganego przepisami rozporządzenia w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach (odpowiednio załącznik nr 24 i 19). Zgodnie z ww. załącznikami – *Warunki realizacji kształcenia w zawodzie* - szkoła prowadząca kształcenie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

W ww. pracowniach brakowało:

a/ w pracowni weterynaryjnej: poskromu (klatki poskromowej); zestawu do pielęgnacji uszu i zębów psów oraz kotów; luksomierza; sonometru; czytnika mikrochipów; lampy bezcieniowej; apteczki weterynaryjnej; urządzenia do sterylizacji; cewników urologicznych; kleszczyków hemostatycznych; sprzętu, narzędzi i materiałów do inseminacji bydła i świń; sprzętu i narzędzi do diagnozowania ciąży; sprzętu i narzędzi do udzielania pomocy porodowej; sprzętu i narzędzi do wykonywania zabiegów specjalnych; telewizora; zestawu do pielęgnacji skóry bydła i koni; zestawu narzędzi do korekcji racic i kopyt; dekornizatora; suszarki do szkła laboratoryjnego; barwników do preparatów; zestawu do badania mięsa; analizatorów – hematologicznego, biochemicznego, do moczu;

b/ w pracowni projektowania architektury krajobrazu – tablicy interaktywnej oraz stołów do projektowania (jeden stół dla dwóch uczniów).

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że zawód technik weterynarii wymaga ciągłego doposażania. W zawodzie tym występują duże braki w pomocach naukowych. Wiąże się to przede wszystkim z tym, że sprzęt weterynaryjny jest drogi. Zawód technik weterynarii jest w Szkole dość nowym zawodem (2016 r.) i wymaga jeszcze ciągłego doposażenia. Natomiast na bieżąco, po konsultacjach z nauczycielami, staramy się uzupełniać doposażenie pracowni. Klasy weterynaryjne często uczestniczą w wycieczkach zawodowych do klinik, zoo, zakładów pracy, gospodarstw hodowlanych, czy laboratoriów. Na zajęciach lekcyjnych nauczyciele korzystają z prezentacji multimedialnych i filmów. Realizując zagadnienia z inseminacji Szkoła organizuje kurs specjalistyczny prowadzony przez instytucję zewnętrzną, która dysponuje odpowiednim i sprzętem. Na tym kursie uczniowie nie tylko uzyskują teoretyczną i praktyczną wiedzę, ale również otrzymują odpowiedni certyfikat nadający im uprawnienia do przeprowadzania inseminacji. Niektóre z pomocy weterynaryjnych ze względu na finanse, ale również warunki są bardzo trudne do spełnienia. Przykładem może być klatka poskromowa, której gabaryty i waga stanowią ogromny problem. Natomiast do wykorzystania niektórych pomocy, Szkoła powinna posiadać zwierzęta. Należy jednak zaznaczyć, że przy dużych brakach uczniowie szkoły uzyskują bardzo dobre wyniki na zewnętrznych egzaminach zawodowych, często powyżej średniej krajowej. Jest to w dużym stopniu zasługą nauczycieli zawodu. Nigdy nie doszło do sytuacji niezrealizowania zajęć ze względu na braki sprzętu/wyposażenia.

Na etapie tworzenia w Szkole klasy w zawodzie technik weterynarii, przystąpiliśmy (w oparciu o środki z organu prowadzącego oraz środki unijne) do zakupu podstawowych i niezbędnych pomocy do rozpoczęcia nauki w wyżej wymienionym zawodzie. Analizując z nauczycielami zawodu technik weterynarii zapisy rozporządzenia w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach, stwierdziliśmy, że duża część z pomocy naukowych przypisanych do zawodu jest bardzo droga. Poskrom (w zależności od rodzaju) to koszt od kilku do kilkudziesięciu tysięcy złotych, autoklaw – cena od 6 tysięcy, sterylizator - cena od 7 tysięcy, analizator moczu cena od 4 tysięcy do ponad 10 tysięcy, fantom świni i krowy, to koszt około 5 tysięcy złotych, itd. Duża ilość pomocy naukowych kształtuje się w granicach

od 40 złotych do kilku tysięcy. Biorąc pod uwagę zestawy dla grup zajęciowych, wszystkie koszty brakujących pomocy zamykają się w granicach kilkuset tysięcy złotych. W wielu przypadkach nauczyciele zwracają uwagę na niedoprecyzowania dotyczące pomocy: np.: jakiego rodzaju mają być to pomoce, dla jakich zwierząt. Znaczna część wskazanych pomocy jest wysoce specjalistyczna, a w Szkole nie ma możliwości ich wykorzystania, bo np.: nie mamy żywych zwierząt. Odnosi się to np.: do poskromu, chwytaaków na koty i psy, kleszcze, czy cęgi do racic, dekornizatory, wykrywacze do rui świń itp. Klatka poskromowa, nie tylko, że jest bardzo droga, jest pomocą bardzo dużą, jej wymiary to 300 cm/130 cm/230 cm (dł./szer./wys.), waga około 500 kg. W warunkach szkoły jest nie do zainstalowania. Weterynaria jest nauką bardzo szybko rozwijającą się i niektóre zapisy nie przystają do jej rozwoju. W pracowni weterynaryjnej nie ma telewizora, ale nauczyciele korzystają z rzutnika multimedialnego. W przypadku gdy telewizor jest koniecznie potrzebny, korzystają z innych pracowni. Na bieżąco, po konsultacjach z nauczycielami zawodu, staramy się uzupełniać zakupy pomocy naukowych. To oni bardzo często zwracają uwagę co jest im niezbędne w procesie nauczania. Jeżeli chodzi o pomoce do nauki inseminacji, to w Szkole od kilku lat odbywają się kursy inseminacji, prowadzone przez firmę zewnętrzną. Firma szkoleniowa przywozi ze sobą fantom, jak i zestawy niezbędne do nauki inseminacji. Kurs prowadzony jest w sposób bardzo ciekawy, a uczniowie oprócz wiedzy praktycznej i teoretycznej zdobywają uprawnienia inseminatora. Nauczyciele na lekcjach wykorzystują prezentacje multimedialne, czy filmy naukowe, by uczniowie mogli zapoznać się z wykorzystaniem przyrządów i narzędzi weterynaryjnych oraz niektórymi zabiegami, czy metodologią badań. Bardzo często odbywają się wycieczki zawodowe do gabinetów weterynaryjnych, zakładów przetwórstwa, Zakładu Higieny Weterynaryjnej, ZOO, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i innych. Tam uczniowie zapoznają się z zagadnieniami, które są trudne do realizacji w warunkach szkolnych.

W pracowni architektury krajobrazu brak tablicy interaktywnej związany jest z tym, że nauczyciele wolą pracować z wykorzystaniem rzutników multimedialnych, niż tablic interaktywnych. Taka tablica znajduje się w pracowni architektonicznej i jest bardzo słabo wykorzystywana. Ze względu na warunki lokalowe profesjonalny stół do projektowania znajduje się w sali informatycznej, gdzie dość często odbywają się zajęcia projektowania z wykorzystaniem komputerów i stołu.

W Szkole w pracowni informatycznej nr 2 (sala 42) znajdował się jeden stół przeznaczony dla 10-12 osób. Część stołu pokryta była przezroczystym wypełnieniem (szkłem), część pokryta była blatem z płyty (materiału drewnopodobnego). Blat stołu mógł być wykorzystywany w jednym położeniu – brak było możliwości zmiany położenia/nachylenia blatu.

Naczelnik Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Opola w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK wyjaśnił, że z informacji uzyskanych od Dyrektora Szkoły wynika, że w latach 2019-2023 na zakup pomocy dydaktycznych i doposażenie do pracowni zawodowych dla zawodów – technik weterynarii i technik architektury krajobrazu wydatkowano łącznie 41 676,74 zł. Środki finansowe pochodziły z budżetu Miasta Opola. Zakupu wyposażenia do pracowni weterynaryjnej dokonywano na podstawie zapotrzebowania na łączną kwotę 30 231,92 zł. Poza środkami finansowymi pochodzącymi z budżetu Miasta Opola, Szkoła dokonała zakupu pomocy dydaktycznych i doposażenia do wykazanej powyżej pracowni ze środków zewnętrznych w ramach realizowanego projektu "Opolskie Szkolnictwo Zawodowe bliżej rynku pracy 2": Zadanie 13 - Wdrożenie nowego, innowacyjnego kierunku kształcenia w zawodzie TECHNIK WETERYNARII w ZSTiO w Opolu poprzez doposażenie szkolnej pracowni kształcenia zawodowego, kursy oraz staże dla uczniów oraz studia podyplomowe dla nauczyciela - Partner Miasto Opole. Koszt doposażenia szkolnej pracowni kształcenia zawodowego w zawodzie technik

weterynarii (pracownia anatomiczno-zootechniczna i pracownia zabiegowo-diagnostyczna), w celu stworzenia warunków maksymalnie zbliżonych do realnych warunków pracy - sprzęt i pomoce dydaktyczne – 70 000,00 zł (kwota z wniosku o dofinansowanie). Koszt dostosowania lub adaptacji (prace remontowo-wykończeniowe) budynków i pomieszczeń (pracowni zawodowej) TECHNIK WETERYNARII – 20 000 zł (kwota z wniosku o dofinansowanie). Z informacji uzyskanych z Wydziału ds. Europejskich i Planowania Rozwoju UMO wynika, że wydatki te zostały zrealizowane prawie w 100%. W ramach realizowanego projektu Szkoła dokonała zakupu pomocy dydaktycznych na łączną kwotę 55 506,50 zł, w tym w 2017 r. wydatkowano 40 756,78 zł, natomiast w 2018 r. 14 749,72 zł. Jednocześnie informuję, że z wyjaśnień Dyrektora wynika, że znaczna część wskazanych w piśmie NIK pomocy dydaktycznych jest wysoce specjalistyczna. Niektórych pomocy dydaktycznych, biorąc pod uwagę brak zwierząt, nie ma możliwości wykorzystania w szkole chociażby np. poskrom, chwytaaki na koty i psy, kleszcze, czy cęgi do racic, dekornizatory, wykrywacze do rui świń. Ponadto klatka poskromowa jest pomocą bardzo dużą (jej wymiary to 300 cm/130 cm/230 cm, waga około 500 kg), co oznacza, że w warunkach szkolnych nie jest możliwe jej zainstalowanie. Odnosząc się do braku pomocy dydaktycznych do nauki inseminacji, Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w szkole od kilku lat odbywają się kursy inseminacji, prowadzone przez firmę zewnętrzną. Firma szkoleniowa przywozi ze sobą fantom, jak i zestawy niezbędne do nauki inseminacji. Kurs prowadzony jest w sposób bardzo ciekawy, a uczniowie oprócz wiedzy praktycznej i teoretycznej zdobywają uprawnienia inseminatora. Na większości zajęć dydaktycznych nauczyciele wykorzystują prezentacje multimedialne czy filmy naukowe, by uczniowie mogli zapoznać się z wykorzystaniem przyrządów i narzędzi weterynaryjnych oraz z niektórymi zabiegami lub metodologią badań. Bardzo często odbywają się wycieczki zawodowe do gabinetów weterynaryjnych, zakładów przetwórstwa, Zakładu Higieny Weterynaryjnej, ZOO, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i innych. Tam uczniowie zapoznają się z zagadnieniami, które są trudne do realizacji w warunkach szkolnych.

Wyposażenia pracowni architektury krajobrazu dokonywano na podstawie zapotrzebowania, na łączną kwotę 11 444,82 zł. Z wyjaśnień uzyskanych od Dyrektora Szkoły wynika, że w pracowni architektury krajobrazu brak tablicy interaktywnej związany jest z tym, że nauczyciele na zajęciach dydaktycznych wykorzystują rzutniki multimedialne. Szkoła posiada na wyposażeniu tablicę multimedialną, która znajduje się w pracowni architektonicznej, jednak jest stosunkowo rzadko wykorzystywana. Ze względu na warunki lokalowe profesjonalny stół do projektowania znajduje się w sali informatycznej, gdzie prowadzone są zajęcia projektowania z wykorzystaniem komputerów i stołu.

Wyjaśnił też, że zakupów pomocy dydaktycznych oraz wyposażenia pracowni szkolnych dokonują dyrektorzy szkół w ramach środków finansowych, jakie zostały przez nich zaplanowane, a następnie ujęte w budżetach szkół. Jednocześnie w przypadku konieczności doposażenia szkoły w niezbędne pomoce dydaktyczne i naukowe, dyrektorzy szkół zwracają się do organu prowadzącego z wnioskiem o dofinansowanie lub przyznanie dodatkowych środków finansowych. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Gzowskiego w Opolu w latach 2018-2020 otrzymał od organu prowadzącego, na złożony wniosek, dodatkowe środki finansowe na zadanie: Doposażenie szkół w celu przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych (Dz. 801, rozdz. 80195) w łącznej wysokości 11 459 zł. (...) w przypadku nowych zawodów wprowadzanych przez szkoły do oferty edukacyjnej Miasto Opole jako organ prowadzący występuje o środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Jednak w przypadku ww. zawodów nie było takiej możliwości, gdyż w czasie gdy te zawody wprowadzono, nie było takiego rozwiązania.

(akta kontroli str. 261-272, 526-529, 540-544, 750-754, 763-768)

3. Dyrektor Szkoły nie ustalał harmonogramu uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, o którym mowa w § 8 rozporządzenia MEN w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Dyrektor Szkoły potwierdził, że w latach 2019-2023 nie ustalano harmonogramów uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach oraz wyjaśnił, że zasady te ustalano bezpośrednio z nauczycielami zawodu, przyjmując przewidywane terminy. Kilukrotnie kontaktowałem się z nauczycielami w celu przypomnienia i aktualizacji. Część szkoleń odbyła się w ramach projektów unijnych, co powodowało zmiany wcześniej ustalonych terminów. Dodatkowym utrudnieniem był okres pandemii. Na bieżąco monitorowałem uczestnictwo poszczególnych nauczycieli w szkoleniach. Proponowałem szkolenia oferowane przez instytucje prowadzące programy unijne. Ponieważ był to okres wprowadzania szkoleń branżowych, nie ustalaliśmy ich harmonogramu. Mając już wszystkie szkolenia i znając terminy ich „ważności” przystępujemy na bieżąco do sporządzania harmonogramów.

(akta kontroli str. 722-723)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2023 w Szkole zapewnione były prawidłowe warunki lokalowe do kształcenia zawodowego. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych posiadali kwalifikacje wymagane do zajmowanego stanowiska oraz podnosili swoje umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach branżowych. W Szkole zgodnie z wymaganiami przeprowadzano kontrole w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, a ustalania tych kontroli zrealizowano.

Stwierdzone w kontroli nieprawidłowości dotyczyły braku ogrodzenia terenu Szkoły oraz niepełnego wyposażenia pracowni weterynaryjnej i architektury krajobrazu. Dyrektor Szkoły nie opracował także wymaganego przepisami harmonogramu szkoleń branżowych nauczycieli.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą Szkoła posiadała ofertę kształcenia dostosowaną do potrzeb rynku pracy. W latach 2019-2023 Szkoła prowadziła kształcenie w siedmiu zawodach, tj. technika: budownictwa, geodety, architektury krajobrazu, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, informatyka, programisty i weterynarii. W ww. latach nie likwidowano kierunków kształcenia. W corocznych obwieszczeniach Ministra Edukacji i Nauki⁶⁹, dla wszystkich ww. zawodów prognozowano istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na wojewódzkim (opolskim) rynku pracy. Dodatkowo, w ww. obwieszczeniach, zawód technika programisty znajdował się w zapotrzebowaniu na pracowników na krajowym rynku pracy.

W okresie objętym kontrolą nowym kierunkiem kształcenia w Szkole był zawód technika programisty, którego naukę rozpoczęto od roku szkolnego 2021/2022. Przed rozpoczęciem tej działalności, Szkoła uzyskała pozytywną opinię

⁶⁹ Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 stycznia 2020 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 106); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 122); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 120); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 stycznia 2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 145).

Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Opolu⁷⁰ oraz zatwierdzenie ww. kierunku przez Prezydenta Miasta Opola⁷¹.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że na rynku pracy jest ogromne zapotrzebowanie na informatyków i programistów. Po przeprowadzonych rozmowach z przedstawicielami Politechniki Opolskiej i przedsiębiorcami postanowiliśmy utworzyć w Szkole klasę w zawodzie technik programista. Ważnym elementem były rozmowy w trakcie wizyt w szkołach podstawowych z nauczycielami i uczniami na temat planowanej rekrutacji oraz obserwacja naboru i zainteresowania wśród potencjalnych uczniów tym zawodem. W Szkole mieliśmy wyposażenie i pomoce dydaktyczne dla zawodu technik informatyk. Wyposażenie w zawodzie technik informatyk i technik programista jest dość podobne. Mieliśmy jako Szkoła także zabezpieczenie w kadrze, stąd decyzja o rozszerzeniu oferty edukacyjnej.

(akta kontroli str.138-145, 526-529, 548-573)

Dyrektor Szkoły współpracował ze sferą biznesu (z około 150 lokalnymi firmami) oraz organizacjami branżowymi (Opolską Izbą Rzemieślniczą, Opolskim Centrum Gospodarki, Opolską Izbą Gospodarczą, Opolską Izbą Inżynierów Budownictwa). Współpraca dotyczyła zagadnień związanych z praktykami zawodowymi, sponsoringu szkolnych imprez oraz polegała na wspólnym uczestnictwie w konferencjach⁷², w trakcie których podnoszone były kwestie gospodarcze, potrzeby opolskiego rynku pracy, a także problematyka jakości kształcenia zawodowego.

Szkoła podejmowała także działania w celu uzyskania opinii na temat swoich absolwentów oraz próbowała pozyskiwać informacje o ich losach na rynku pracy.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że formą pozyskiwania informacji dotyczących opinii o absolwentach i jakości kształcenia są przede wszystkim rozmowy indywidualne z pracodawcami, np. przy organizacji praktyk zawodowych czy spotkań na konferencjach. Często pracodawcy przychodzą do Szkoły z ofertami pracy dla uczniów i wtedy wyrażają swoją opinię o naszych absolwentach. Bardzo wielu przedsiębiorców to absolwenci Szkoły. Wszyscy oni wyrażają pozytywną opinię o Szkole, ze względu na edukacyjną wartość dodaną, wysoką zdawalność na egzaminach zewnętrznych, udział w olimpiadach i konkursach zawodowych czy w rankingach szkół. Szkoła interesuje się i bada losy absolwentów. Niestety ze względu na RODO od kilku lat te działania są utrudnione. Obecnie polegają one głównie na pozyskiwaniu informacji od byłych uczniów i ich wychowawców, lecz w związku z tym są one niedokładne. Pozyskiwanie tych informacji odbywa się w sposób grzecznościowy – nieformalny. Z naszych badań wynika, że około 1/3 absolwentów po zakończeniu nauki w Szkole podejmuje pracę zawodową, 1/3 studia dzienne, a 1/3 jednocześnie pracę zawodową i studia zaoczne. Od kilku lat ta ostatnia forma cieszy się dużym zainteresowaniem. Wiąże się to ze zdobyciem wykształcenia, a jednocześnie z usamodzielnieniem się. Większość absolwentów podejmuje pracę zgodnie z uzyskanym wykształceniem. Najczęściej są to absolwenci budownictwa, geodezji, energii odnawialnej. Tu wynosi to około 80%. W pozostałych zawodach jest to około 60-70%. Główną przyczyną zmiany preferencji zawodowych jest błędny

⁷⁰ Uchwała Nr 10/2021 Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Opolu z dnia 22 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia nowego kierunku kształcenia w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. K. Gzowskiego w Opolu.

⁷¹ Pismo OŚ-O.4450.5.0002. 2020 z 28 stycznia 2021 r. oraz załącznik nr 1 do pisma.

⁷² Ogólnopolski Tydzień Kariery – impreza cykliczna, organizowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu corocznie we wrześniu; Opolskie Forum Zawodowe – organizowane co roku w listopadzie przez Wojewódzki Urząd Pracy; Edukacja dla Rynku Pracy – luty 2019 r. (w tym również działalność Kłastry Edukacyjnego), konferencja zorganizowana przez Miejskie Centrum Wspomagania Edukacji; Zawody i branże na opolskim rynku pracy – marzec 2020 r. – konferencja zorganizowana przez Miejskie Centrum Wspomagania Edukacji; Konferencja dla nauczycieli – Kształcenie zawodowe dla rynku pracy – zorganizowana przez Regionalny Zespół Placówek Oświatowych – marzec 2020 r.; Kształcenie zawodowe dla rynku pracy – Zawody przyszłości, a aktualne oferty pracy w regionie – Opolskie Centrum Edukacji – marzec 2023 r.; Konferencje Opolskiej Izby Inżynierów Budownictwa – organizowane corocznie we wrześniu.

wybór kierunku kształcenia oraz szukanie lepszych warunków pracy. Dla dziecka 14-15 lat wybór tego, co będzie robiło w przyszłości jest bardzo trudne i zależy od wielu czynników.

(akta kontroli str. 526-529, 564-573)

2.2. W Szkole opracowano i dopuszczono do stosowania szkolne programy nauczania na rok szkolny 2022/2023 dla poszczególnych zawodów, zgodnie z trybem wynikającym z art. 22a ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷³. Dla wszystkich siedmiu nauczanych w Szkole zawodów⁷⁴ nauczyciel prowadzący kształcenie zawodowe przedstawił Dyrektorowi Szkoły program nauczania w roku szkolnym 2022/2023. Dyrektor Szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej⁷⁵ dopuścił do użytku ww. programy nauczania, które stanowiły szkolny zestaw programów nauczania na rok szkolny 2022/2023. Programy zawierały m.in. opis sposobu realizacji celów kształcenia i treści nauczania ustalonych w podstawie programowej kształcenia w danym zawodzie; opis oczekiwanych efektów kształcenia, uwzględniający wyodrębnione kwalifikacje w zawodzie; sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania; opis założonych osiągnięć ucznia oraz propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzenia tych osiągnięć.

(akta kontroli str. 159-173)

2.3. W Szkole realizowano minimalny wymiar godzin kształcenia zawodowego określony w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁷⁶ oraz rozporządzenia w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach. W objętym badaniem roku szkolnym 2022/2023 wymiar godzin kształcenia zawodowego na wszystkich kierunkach kształcenia⁷⁷ w klasach I, zgodny był z tygodniowym wymiarem określonym w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania (załącznik nr 5) i wynosił 11 godzin kształcenia zawodowego. Zgodny był także z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie, wskazaną w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach. Realizację kształcenia zawodowego zgodnego z programem nauczania dla poszczególnych zawodów oraz w ww. wymiarze potwierdzały zapisy w dziennikach lekcyjnych klas I w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 724-749)

2.4. W Szkole prawidłowo i rzetelnie realizowano działania dotyczące doradztwa zawodowego. W każdym roku szkolnym z lat objętych kontrolą (2019-2023), w terminie do dnia 30 września został opracowywany i zatwierdzony przez Dyrektora Szkoły, program realizacji doradztwa zawodowego, który uwzględniał treści zawarte w wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego. Powyższe wypełniało wymogi § 4 ust. 1 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego⁷⁸. Zgodnie z § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia, programy realizacji doradztwa zawodowego opracował szkolny doradca zawodowy. Ww. programy realizacji doradztwa zawodowego na lata szkolne 2018/2019-2022/2023, zawierały treści programowe oraz działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym wskazywały: tematykę działań; oddziały, których działania dotyczą; metody i formy realizacji działań; terminy realizacji oraz

⁷³ Dz.U. z 2022 r., poz. 2230.

⁷⁴ Technik: programista, informatyk, geodeta, budownictwa, architektury krajobrazu, weterynarii, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

⁷⁵ Uchwała nr 10/2021/2022 Rady Pedagogicznej Szkoły z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie opinii dotyczącej dopuszczenia do użytku programów nauczania.

⁷⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 639 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

⁷⁷ Tj. w zawodzie technik: budownictwa; architektury krajobrazu; geodeta; urządzeń i systemów energetyki odnawialnej; informatyk; programista, weterynarii.

⁷⁸ Dz.U. poz. 325, dalej: rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań. Powyższe elementy wypełniały wymogi określone w § 2 pkt 6 oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego.

W roku szkolnym 2022/2023 zaplanowane działania w zakresie doradztwa zawodowego zostały zrealizowane, a polegały one na: a/ przeprowadzeniu wśród uczniów klas pierwszych ankiet na temat czynników wpływających na podejmowane przez młodzież decyzje edukacyjne i zawodowe; b/ uczestnictwie uczniów w zajęciach tematycznych (dotyczących m.in.: technik autoprezentacji, rozpoznawania uzdolnień i zainteresowań zawodowych, wpływu rynku pracy na planowanie kariery zawodowej) oraz w wykładach otwartych na uczelniach; c/ konsultacjach indywidualnych; d/ udziale w uroczystościach i spotkaniach tematycznych.

W sprawozdaniu doradcy zawodowego z realizacji programu doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2022/2023 zawarte zostały wnioski i rekomendacje. Dotyczyły one: a/ konieczności zintensyfikowania wyjść klasowych na wykłady otwarte na uczelniach wyższych, spotkaniach z pracodawcami i ludźmi sukcesu zawodowego oraz przedstawicielami instytucji; b/ zwiększenia zakresu zajęć/spotkań/webinarów, związanych z rozwijaniem technik radzenia sobie ze stresem; c/ kontynuowania współpracy z zespołem wychowawców klasowych (wymiana informacji, zgłaszanie sytuacji trudnych i nagłych) oraz z zespołem kierowniczym Szkoły; d/ zintensyfikowania współpracy z rodzicami uczniów.

(akta kontroli str. 123-129, 289-463)

2.5. W latach 2019-2023 Szkoła nie oferowała uczniom przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji⁷⁹.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że organizacja dodatkowych uprawnień i umiejętności dla uczniów w oparciu o Zintegrowany System Kwalifikacji przy dużej liczbie zawodów jakie występują w Szkole i przy dużej liczbie branż jest zadaniem przysparzającym wiele trudności organizacyjnych. Dodatkowo dużym utrudnieniem jest przeciążenie Szkoły (bardzo duża liczba oddziałów, uczniów, ograniczenia lokalowe).

Zespół organizuje natomiast dużą liczbę kursów i szkoleń nadających młodzieży dodatkowe uprawnienia i kwalifikacje. Kursy te są organizowane przez Szkołę i finansowane z budżetu oraz z dochodów własnych. Część z tych szkoleń jest organizowana na prośbę uczniów, np. kurs SEP z maja i czerwca 2023 r. Dodatkowo Szkoła uczestniczy w kilku programach unijnych, w ramach których jednym z zadań jest rozwijanie i zdobywanie przez uczniów dodatkowych umiejętności. W ostatnich latach uczniowie uczestniczyli w ramach programów UE w: kursach prawa jazdy, operatora koparki, kursach AutoCad, groomingu czy florystyki. Mieli też zajęcia rozwijające ich umiejętności interpersonalne. Po zakończeniu ww. kursów i szkoleń uczniowie otrzymują certyfikaty nadające im odpowiednie uprawnienia. Uczniowie nabywają dodatkowe umiejętności, co czyni ich bardziej atrakcyjnymi na rynku pracy.

(akta kontroli str. 130-137,174-176)

⁷⁹ Dodatkowe umiejętności zawodowe w zakresie wybranych zawodów zostały określone w załączniku nr 33 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego. Ponadto szkoła prowadząca kształcenie zawodowe może zaoferować uczniowi przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Zgodnie z art. 122a. ustawy Prawo oświatowe Dyrektor szkoły może zawrzeć umowę z instytucją certyfikującą o której mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, dotyczącą jednokrotnego, nieodpłatnego przystąpienia przez uczniów lub absolwentów do walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji Umowa jest zawierana za zgodą ucznia lub absolwenta, a w przypadku niepełnoletni na ego ucznia lub absolwenta - za zgodą jego rodzica.

2.6. W Szkole prawidłowo zorganizowano praktyczną naukę zawodu. Uczniowie Szkoły w latach 2019-2023 realizowali praktyczną naukę zawodu u przedsiębiorców (w formie praktyk zawodowych i w formie stażów) oraz w formie zajęć praktycznych w Szkole i w CKZ w Opolu⁸⁰. Dyrektor Szkoły zawierał umowy o praktyczną naukę zawodu – z przedsiębiorcami w sprawie praktyk zawodowych i staży oraz z Dyrektorem Placówek Oświatowych w Opolu w przedmiocie realizacji zajęć praktycznych⁸¹. Na podstawie zbadanej próby obejmującej: a/ pięć umów zawartych przez Dyrektora Szkoły z przedsiębiorcami w roku szkolnym 2022/2023 o praktyczną naukę zawodu w formie praktyki zawodowej (dla technika: urządzeń i systemów energetyki odnawialnej; budownictwa; informatyka; weterynarii); b/ pięć umów zawartych przez Dyrektora Szkoły oraz ucznia (lub rodzica niepełnoletniego ucznia) z przedsiębiorcami (podmiotami przyjmującymi) w roku szkolnym 2022/2023 o praktyczną naukę zawodu prowadzoną w formie stażu (dla technika: weterynarii; informatyka; budownictwa; architektury krajobrazu); c/ umowę z CKZ w Opolu o praktyczną naukę zawodu w formie zajęć praktycznych; stwierdzono że:

- wszystkie ww. umowy zawierały elementy określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁸², tj. m.in. wskazywały: wzajemne prawa i obowiązki, termin odbycia praktycznej nauki zawodu, zawód, w którym będzie prowadzona praktyczna nauka zawodu, formę praktycznej nauki zawodu;
- do umów na praktyki zawodowe oraz zajęcia praktyczne dołączane były programy nauczania danego zawodu oraz program praktyki zawodowej;
- w umowach dotyczących stażu uczniowskiego ustalony został zakres treści nauczania (program stażu uczniowskiego) oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania tego stażu.

(akta kontroli str. 583-665)

W latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024 Szkoła zapewniała uczniom skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW), którego finansowanie pochodziło ze środków subwencji oświatowej przekazywanej przez organ prowadzący (Miasto Opole). W latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 Szkoła przyjmowała oświadczenia od rodziców, że dziecko podlega ubezpieczeniu od NNW w ramach prywatnie wykupionego ubezpieczenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 769-811)

W odniesieniu do sposobu realizacji zajęć praktycznych w warunkach epidemii COVID-19, Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że *gdy w roku szkolnym 2019/2020 wprowadzono lock down, część klas była na praktykach podczas zamknięcia szkół. Do końca praktyk zostało 7 dni. Praktyki te zostały zaliczone. Druga tura odbyła się w późniejszym terminie, po zezwoleniu Rządu i podpisaniu zgody i zobowiązania do przestrzegania obostrzeń przez pełnoletnich uczniów. Jedna klasa – technik informatyk – odbyła praktyki w Szkole, w wirtualnym przedsiębiorstwie. Wszystkie te działania były zgodne z zarządzeniami wydawanymi przez Rząd w związku z obostrzeniami spowodowanymi COVID-19.*

(akta kontroli str. 526-529, 574)

2.7. Szkoła przeprowadzała egzaminy zawodowe w dwóch sesjach, tj. zimowej i letniej. W kontrolowanym okresie lat 2019-2023 przeprowadzono ich łącznie 44 dla następujących zawodów:

⁸⁰ W zawodzie: technik budownictwa, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik architektury krajobrazu.

⁸¹ Umowa z 1 września 2018 r.

⁸² Dz.U. z 2019 r., poz. 391, dalej: rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

a/ technik budownictwa (w kwalifikacjach: B.30 Sporządzenie kosztorysów oraz przygotowanie dokumentacji przetargowej; BD.29 Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych; BD.30 Organizacja i kontrola robót budowlanych oraz sporządzanie kosztorysów; BUD.12 Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich; BUD.14 Organizacja i kontrola robót budowlanych oraz sporządzanie kosztorysów);

b/ technik architektury krajobrazu (w kwalifikacjach: R.22 Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów architektury krajobrazu; RL.21 Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu; RL.22 Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu; OGR.03 projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu; OGR.04 Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu);

c/ technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (w kwalifikacjach: B.22 Eksploatacja urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, BD.17 Montaż urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, BD.18 Eksploatacja urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, ELE.10 Montaż i uruchamianie urządzeń i systemów energetyki odnawialnej); t

d/ technik geodeta (w kwalifikacjach: B.36 i BD.32 Wykonywanie prac geodezyjnych związanych z katastrzem i gospodarką nieruchomościami; BD.31 i BUD.18 Wykonywanie pomiarów sytuacyjnych, wysokościowych i realizacyjnych oraz opracowywanie wyników tych pomiarów; BUD.18 Wykonywanie pomiarów sytuacyjnych, wysokościowych i realizacyjnych oraz opracowywanie wyników tych pomiarów; BUD.19 Wykonywanie prac geodezyjnych związanych z katastrzem i gospodarką nieruchomościami);

e/ technik weterynarii (w kwalifikacjach: R.11 i RL.11 Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej; ROL.10 i ROL.11 Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt; ROL.12 Wykonywanie weterynaryjnych czynności pomocniczych);

f/ technik informatyk (w kwalifikacjach: E.14 Tworzenie aplikacji internetowych i baz danych oraz administrowanie bazami; EE.08 Montaż i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i sieci; EE.09 Programowanie, tworzenie i administrowanie stronami internetowymi i bazami danych; INF.02 Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych; INF.03 Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych).

W latach 2019-2023 świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało łącznie 873 uczniów⁸³ Szkoły. Do egzaminu zawodowego przystąpiło łącznie 513 uczniów, którzy kończyli Szkołę, a 503 z nich przystąpiło także do egzaminu maturalnego. Na przestrzeni lat 2019-2023 egzaminu zawodowego nie zdało łącznie 236 uczniów (klas trzecich i czwartych). W badanych latach 2019-2023, najwyższy średni poziom zdawalności egzaminów zawodowych, tj. 94% osiągnęli uczniowie Szkoły w zawodzie technik architektury krajobrazu. W zawodzie technik budownictwa średni poziom zdawalności egzaminu zawodowego wyniósł 86%, w zawodzie technik geodeta 85%, w zawodzie technik weterynarii 83% oraz 78% w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Najniższy średni poziom zdawalności egzaminu zawodowego osiągnęli uczniowie Szkoły w zawodzie technika informatyki, z wynikiem na poziomie 53%.

W latach 2019-2023 średnie poziomy zdawalności egzaminów zawodowych przeprowadzanych w Szkole, z wyjątkiem jednej sesji (zima 2019/2020) kształtowały się powyżej średniej wojewódzkiej oraz powyżej średniej krajowej w tych zawodach.

⁸³ W tym uczniowie klas trzecich, którzy nie kończą szkoły oraz nie przystępują do egzaminu maturalnego.

W roku szkolnym 2019/2020 w sesji zimowej, średni poziom zdawalności egzaminów zawodowych w Szkole wyniósł 58,39%, gdy w województwie było to 75,56%, a średnia krajowa kształtowała się na poziomie 74,25%. W sesji letniej roku szkolnego 2019/2020, uczniowie Szkoły zdali egzaminy zawodowe na poziomie 89,06%. Średnia w województwie wyniosła 75,85%, a średnia w kraju ukształtowała się na poziomie 75,50%. Dla roku szkolnego 2020/2021 – w sesji zimowej – średni poziom zdawalności wyniósł 84,71%, przy średniej w województwie 76,54% oraz w kraju 73,44%. W sesji letniej było to odpowiednio: 81,82% (średnia w Szkole), 78,96% (średnia w województwie) oraz 77,40% (średnia w kraju). W roku szkolnym 2021/2022 poziom zdawalności egzaminów zawodowych w sesji zimowej kształtował się na poziomie 81,89% (w Szkole), 74,79% (w województwie), 75,24% (w kraju), a w sesji letniej odpowiednio: 90,77%, 77,82% i 79,38%.

Dla roku szkolnego 2022/2023 Szkoła na dzień zakończenia kontroli nie posiadała danych dotyczących zdawalności egzaminów zawodowych w skali kraju⁸⁴. Zdawalność egzaminów zawodowych uczniów Szkoły dla sesji zimowej wyniosła 83%, a w województwie opolskim wyniki te wyniosły 77,37%. W sesji letniej było to odpowiednio 82,86% oraz 80,42% .

(akta kontroli str. 177-187)

W Szkole w latach 2019-2023 prowadzono analizę wyników egzaminów zawodowych. W tym celu Dyrektor Szkoły powołał Komisję Przedmiotów Zawodowych (Zespół), w skład której wchodził nauczyciele przedmiotów zawodowych. Zespół przygotowywał plan pracy na każdy rok szkolny, w którym zawierał m.in. zadanie pn. „omawianie i analizowanie wyników egzaminów zawodowych z poszczególnych sesji egzaminacyjnych”. W Szkole opracowywano materiały przygotowujące uczniów do egzaminów z poszczególnych przedmiotów oraz zobowiązano nauczycieli do omawiania arkuszy zadań egzaminacyjnych z poprzednich lat. Organizowane były także egzaminy próbne, zarówno z części pisemnej, jak i praktycznej, których zadaniem było przygotowywanie uczniów do egzaminów zawodowych.

Przewodnicząca Zespołu wyjaśniła, że członkowie Zespołu przygotowują uczniów do egzaminów zawodowych każdego dnia. Mając programy w zawodach opracowują tzw. rozkłady materiałów dla poszczególnych przedmiotów. Przeprowadzają próbne egzaminy, ale również sprawdzają wyniki egzaminów i robią ich analizy. Zdawalność egzaminów zawodowych w naszej szkole jest wysoka. W odniesieniu do kraju lub regionu wyniki w naszej szkole zawsze są wyższe o co najmniej kilka punktów procentowych.

Na spotkaniach Zespołu poruszaliśmy też inny problem, wydaje się dużo poważniejszy, a związany z nową formą części pisemnej egzaminu zawodowego. To test on-line (od stycznia 2022 r.), gdzie pytania losowo wybrane z bazy pytań trafiają do uczniów. I tak, jeden egzaminowany dostaje zupełnie inne pytania niż kolega, czy koleżanka. Są więc sytuacje, w których jedni uczniowie nie zdążą odpowiedzieć na pytania, bo większość z nich to zadania obliczeniowe, a inni mając dużo łatwiejsze, kończą test przed czasem. Nie jest to sprawiedliwe. Forma pisemna, papierowa, dawała nam możliwość sprawdzenia tematyki pytań i zadań bezpośrednio po nim, a następnie po wewnętrznej analizie stosowania ich wyników na zajęciach. Egzaminy bowiem, odbywają się w trakcie roku szkolnego.

(akta kontroli str. 177, 464-525)

⁸⁴ Dane dostępne od grudnia 2023 r.

2.8. Szkoła w latach 2019-2023 współpracowała z podmiotami zewnętrznymi ze środowiska lokalnego oraz korzystała ze wsparcia funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu.

W ww. okresie Szkoła współpracowała z łącznie z 575 przedsiębiorcami, głównie ze środowiska lokalnego i w zakresie odbywania przez uczniów praktyk zawodowych. Dodatkowo, w każdym roku szkolnym z ww. okresu Szkoła współpracowała z instytucjami i organizacjami w ramach realizowanych wspólnie projektów dedykowanych szkolnictwu zawodowemu. Były to projekty: „Opolskie szkolnictwo zawodowe dla rynku pracy 2” we współpracy z Regionalnym Zespołem Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu (Opolskie Centrum Edukacji) w latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020 2021/2022, 2022/2023; „Budowanie kariery zawodowej uczniów szkół zawodowych w Opolu – II edycja we współpracy z Centrum Kształcenia Zawodowego w Opolu w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022; „Budowanie kariery zawodowej uczniów szkół zawodowych w Opolu – III edycja we współpracy z Zespołem Szkół Budowlanych w Opolu, w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022; „Praktyki 2 inf” we współpracy z Revas Sp. z o.o. w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021.

Uczniowie Szkoły brali także udział w stażach zawodowych przy wsparciu funduszy europejskich. Ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 w stażach zawodowych uczestniczyło łącznie 271 uczniów Szkoły, a w stażach z programu *Erasmus+* łącznie 110 uczniów.

(akta kontroli str. 279-281)

W roku szkolnym 2021/2022 przedsiębiorcy lokalni (22) wsparli Szkołę finansowo i rzeczowo przy organizacji XXXV Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Budowlanych zorganizowanej przez Szkołę (kwiecień 2022 r.).

Przedstawiciele przedsiębiorców, organizacji pracodawców i samorządów zawodowych nie uczestniczyli w latach 2019-2023 w opracowywaniu programów nauczania i nie uczestniczyli w zebraniach rady pedagogicznej. W ww. latach w Szkole nie tworzone klas patronackich.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że *w latach wcześniejszych dwa razy podejmowałem próby spotkań z przedstawicielami pracodawców, ale spotkały się one z bardzo małym zainteresowaniem. Raz przyszło pięciu pracodawców, a za drugim razem nie przyszedł nikt. Wiąże się to zapewne z tym, że w branżach nauczanych w Szkole współpracujemy, jeśli chodzi o praktyki zawodowe, z małymi firmami, które są zainteresowane głównie zatrudnieniem absolwentów Szkoły. Firmy te nie są zainteresowane pracami nad programami nauczania (...). Nie było też takiej sytuacji aby pracodawcy zabiegali o spotkania związane z podstawą programową czy programami nauczania.*

(akta kontroli str. 279-283)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Szkoła w latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 nie zapewniała uczniom na praktycznej nauce zawodu ubezpieczenia od NNW. Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, obowiązującego od 1 września 2019 r., Szkoła kierująca uczniami na praktyczną naukę zawodu zapewnia ubezpieczenie uczniów od NNW.

Wicedyrektor Szkoły wyjaśniła, że *w latach 2019/2020-2021/2022 szkoła przyjmowała oświadczenia od rodziców, że dziecko podlega ubezpieczeniu od NNW (wychowawcy zbierali potwierdzenia). Szkoła nie organizowała ofert i nie opłacała ich ze środków rodziców. Jedynie na stronie szkoły umieszczane były oferty wszystkich*

zainteresowanych towarzystw ubezpieczeniowych. Od roku szkolnego 2022/2023 szkoła ubezpiecza uczniów na czas praktyki i zajęć praktycznych ze swojego budżetu (subwencja przekazywane przez organ prowadzący – Miasto Opole). Zmiany w sposobie ubezpieczenia uczniów spowodowane były zmianami rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu oraz sugestiami organu prowadzącego i dyskusjami wśród zaprzyjaźnionych szkół technicznych.

(akta kontroli str. 769-811)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Szkoły w realizacji procesu kształcenia.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań zmierzających do ogrodzenia terenu Szkoły.
2. Sukcesywne, w miarę posiadanych środków finansowych, doposażanie pracowni weterynaryjnej oraz architektury krajobrazu w niezbędne pomoce dydaktyczne.
3. Opracowanie harmonogramu uczestniczenia przez nauczycieli Szkoły w szkoleniach branżowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

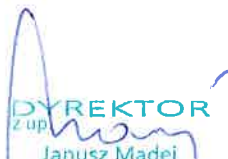
Opole, 5 grudnia 2023 r.

Kontroler

Damian Mielcarek
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

DYREKTOR
Z up
Janusz Madej
Wicedyrektor
Delegatury NIK w Opolu
.....
podpis

